

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

MADŽARŠČINA
KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO
MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 12. junij 2007

SPLOŠNA MATURA

1A

A)

Madárinfluenza-tájékoztató utazóknak

A madárinfluenza alapvetően a szárnyasállatok betegsége, az elmúlt évek tapasztalatai azonban rámutattak arra, hogy különleges körülmények között az embert is megbetegítheti. A madárinfluenza-vírus által érintett térségekbe utazók veszélyeztetettek, ezért nem árt ismerni a fertőzés megelőzésének lehetőségeit.

A madárinfluenza-vírus közvetlen kapcsolat révén, például vérrel, izzadsággal terjed, kizárólag a fertőzött állatról emberre. Csak élő szervezetben képes szaporodni, 70°C-ot elérő hőkezelés – főzés, sütés – hatására elpusztul. Mivel a szárnyasok húsa és az abból készülő feldolgozott húskészítmény a fogyasztók asztalára nem nyers formában, hanem eltérő hőkezelési eljárások után kerül, az elfogyasztott étel az emberi szervezetre nézve semmiféle veszélyt nem jelent.

A szárnyasok között fellépő madárinfluenza-járvány sújtotta országokba utazó személyek kerüljék a nyers vagy nem kellően hőkezelt csirke, kacsza vagy más baromfi, illetve tojásuk fogyasztását. Az utazás során ügyelni kell a megfelelő higiénés szabályok (pl. rendszeres kézmosás) betartására is.

Fertőzött területről való hazaérkezést követően 38°C-ot meghaladó láz, köhögés, torokfájás, izomfájdalmak, kötőhártya-gyulladás, illetve tüdőgyulladásra is jellemző nehézlégzés, mellkasi fájdalom fellépése esetén feltétlenül orvoshoz kell fordulni! Embereknél a madárinfluenza-vírusal történő fertőzést követő napon kezdődnek a tünetek. A kór az enyhe kötőhártya-gyuladástól kezdve a súlyos, akár 40°C-os lázzal járó, olykor halálos kimenetelű megbetegedésig terjedő formában jelentkezhet.

1.	hamis	1
2.	igaz	1
3.	hamis	1
4.	hamis	1
5.	igaz	1
6.	igaz	1
7.	igaz	1
8.	hamis	1

Mindegyik helyes válasz 1 pont.

(8 pont)

B)

Öltözködési tippek állásinterjúra

Állásinterjún elsősorban tudásunkat, személyiségünket adjuk el, azonban fontos szempont lehet külső megjelenésünk is. Kiss Irén öltözködési tanácsadót, diplomás színszakértőt arra kértük, foglalja össze a legfontosabb tudnivalókat és a leggyakoribb hibákat.

Milyen általános érvényű szabályai vannak az interjún való megjelenésnek?

Az állásinterjún való megjelenésnek tényleg vannak általános szabályai, de a személyiségéhez illő öltözetet mindenkinek magának kell megtalálnia. Szakértő segítségével nagyobb mértékben érvényre juthat a személyiség, a testalkat, az életkor és más tulajdonságok.

Kik tudják jobban hasznosítani külső adottságaikat, a nők vagy a férfiak?

A nők több hibát követhetnek el az állásinterjún való megjelenésben, mint a férfiak. Ha egy diplomás férfi ápolat hajjal, borotváltan, öltönyben, nyakkendőben megy egy interjúra, akkor a külseje alapvetően megfelelő.

Tehát a férfiak sokkal könnyebb helyzetben vannak. Mire kell mégis ügyelniük?

A nyakkendő ne legyen nagyon feltűnő, kerüljük a rikító színeket és vicces mintázatot. A bordóba hajló piros, a kék árnyalatai, a kék alapon vékony sárga csíkozás például megfelelő.

És melyik színeket részesítsék előnyben az álláskereső férfiak? Milyen legyen a cipő, a zokni?

Sötétbarna színt nem ajánlott viselni ilyen alkalommal, ugyanis unalmasnak tűnhetünk a partner szemében. A "hideg színek", például a kék, az acélszürke általában több embernek állnak jól, mint a "meleg színek", a homokszín vagy a barna. Szintén jó tanács, hogy begombolt zakóban érkezünk interjúra, majd leüléskor gomboljuk ki.

A cipő legyen fűzős, fekete. Divat lett a hegyes, felfelé álló orrú cipő, de kerüljük a szélsőségeket. Zokninak "pincérezoknit" ajánlok, ami nem szorítja a lábat és kellően hosszú. Így nem áll fenn az a veszély, hogy leülés után kilátszik a lábszár.

Ejtsünk néhány szót a hölgyekre vonatkozó íratlan szabályokról is! Említette már, hogy a nők több hibát követhetnek el öltözetük kiválasztásakor.

Így van. Különösen nyáron nagy a kísértés. Egyik férfi ügyfelem újságolta, elment egy hölgyhöz tárgyalni, aki miniszoknyában, mélyen kivágott felsőben jelent meg. Az úr negyed óra múlva fogta fel, hogy a hölgynek esze is van. A hölgy a ruházatával olyan benyomást keltett, hogy nem is ért az üzlethez. Állásinterjún a visszafogott stílus ajánlott. Nem a ruhánkat, a kinézetünket, hanem tudásunkat, személyiségünket kell eladnunk. Az ujjatlan felső megengedett, de csak szép formás kar esetén ajánlott. Feltétlenül ügyeljünk a tökéletes szőrtelenítésre is.

A nők többsége ma inkább nadrágot visel. Mennyire elfogadott nadrágban megjelenni interjún? Milyen legyen a szoknya hossza?

A szoknya hosszának megválasztásánál általános szabály, hogy legfeljebb tenyérnyivel térd fölé vagy ugyanennyivel térd alá érjen. Tanácsos mérlegelni, hogy térdünk megmutatása előnyös-e. Gondoljunk arra, hogy leüléskor, amikor nem választ el asztal a tárgyalópartnertől, ne mutassunk meg sokat magunkból. A nadrágkosztüm elfogadott öltözet.

A női öltözködés kötelező része a különböző kiegészítők: táska, öv. Ezek nagyon gyakran színben megegyeznek a cipővel. És egyáltalán milyen cipőt viseljenek a hölgyek?

A női cipő is legyen zárt, nyáron lehet hátul nyitott, a cipősarok legyen közepes magasságú, melyben biztonságosan tudunk közlekedni. A harisnya télen-nyáron kötelező. Öltözködésünk a kiegészítők harmóniája segítségével válik tökéletessé. A cipő és a táska vagy legyen egyforma színű, vagy kontraszt legyen a kettő között. Fekete cipő és fekete táska biztos megfelelő, bár nem túl eredeti megoldás.

Aki ma hallgatott bennünket, s a közeljövőben állásinterjúra készül, bizonyára sok okos tanácsot kapott öltözködés kiválasztásához. Következő adásunkban az állásinterjún való viselkedés szabályairól beszélünk majd. Vendégünknek köszönöm a tippeket.

1. öltözködési tanácsadó és / vagy diplomás színszakértő	1
2. a személyiséget, a testalkatot, az életkort (<i>kettőért jár az 1 pont</i>)	1
3. csíkos (minta); bordó és kék	1
4. mert unalmasnak tűnhetnek	1
5. legyen begombolva	1
6. (leüléskor) nem látszik ki a lábszár	1
7. hogy buták <i>vagy</i> nem értenek az üzlethez	1
8. ha szép a karjuk (<i>1 pont</i>), ha szőrtelenítettek (<i>1 pont</i>)	2
9. harisnyát	1
10. legyen azonos színű vagy kontraszt legyen köztük	1
	(12 pont)

1B**1. szöveg**

1. Ugyanannak a hónapnak (november) az eseményei.	1
2. Az, hogy tájékoztasson a dohányzás veszélyeiről. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
3. Mert a dohányfüst náluk is egészségkárosodást okozhat. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
4. A vér szállítja testünkben a levegőt. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
5. Az, hogy az egészséges emberek segíthessenek beteg társaikon. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
6. Abban, hogy az ottani emberekről írt. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
7. A szerző összegyűjtötte a különböző tájegységek meséit. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
8. Léda.	1
9. Mert a hadiesemények miatt szünetelt az építés. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
10. Mert a híd végérvényesen összekötötte a két városrészt. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
11. Birtokokat és bárói címet.	2
- (12 pont)

2. szöveg

1. igaz	1
2. hamis	1
3. igaz	1
4. igaz	1
5. hamis	1
6. igaz	1
7. hamis	1
8. igaz	1
9. hamis	1
10. hamis	1
11. igaz	1
12. hamis	1
- (12 pont)

3. szöveg

6	1
3	1
5	1
2	1
1	1
4	1
- (6 pont)

2A

1.

legszebb	1
gyökerei	1
történelembe(n)	1
napja	1
mindent	1
gyorsan	1
európai	1
adományokkal	1
Róluk	1
Ekkor	1
igazgatójáról	1
városban	1

2.

legyen	1
engedje át	1
Próbáljunk meg	1
beleolvadnak	1
látott	1
tudja	1
szeretne	1
öltözzék vagy öltözzön	1

3.

A	1
B	1
C	1
C	1

4.

író	1
íratlan	1

5.

4

szó	rokon értelmű párja	ellentétes jelentésű párja
vékony (ember)	sovány vagy vézna vagy más megfelelő	kövér vagy telt vagy más megfelelő
bánatos	szomorú vagy rosszkedvű vagy más megfelelő	vidám vagy jókedvű vagy más megfelelő

Minden helyes 1 pont.

6.

A dráguló fűtőolaj miatt egyre többen fűtenek fával.	2
Vagy: A fűtőolaj drágulása miatt...	
A kirándulni induló ismerőseimmel megyek.	2
Vagy: Az ismerőseimmel (együtt) megyek kirándulni.	
<i>Minden megfelelő jelentésű helyes mondatért 2 pont jár, ebből 1 pont a helyes transzformációért.</i>	

7.

Pl.:	
Azt ígéri a kormány,	2
..., mégis betörtek.	2
Vagy más megfelelő tagmondat.	
<i>A tartalmi megfelelésért és az utalószóért, illetve kötőszóért 1-1 pont jár.</i>	

8.

A lendvai általános iskola tanulói sikeresen szerepeltek a fizikaversenyen. 2
*Más szórendű, illetve más értelmes, a megadott szavakat tartalmazó mondat is elfogadható.
A tartalmilag és szerkezetileg helyes mondatért 2 pont jár.
Egy hibás vagy hiányzó szóért vagy szószerkezetért 1 pontot vonunk le.*

9.

Magyarország fővárosa (v. a magyar főváros) a Duna partján fekszik. 2
Buda és Pest egyesítésével (v. összekapcsolásával) keletkezett (v. jött létre) 1872-ben. 2
Azóta igazi közép-európai központtá fejlődött (v. nőtte ki magát v. alakult). 2

*Egyéb helyes megoldás is elfogadható. A 10 pontból mondatonként 2-2 pont a fordításért jár.
Ezek a tartalmi és nyelvi megfelelés függvényében adhatók meg.*

Helyesírás 4

A további 4 ponttal a helyesírást értékeljük, levonásos alapon, éspedig:

- 1 pontot vonunk le a főváros szó különírt alakjáért,
- 1 pontot a partján szó nem megfelelő írásáért,
- 1 pontot a múlt idejű igék nem megfelelő írásáért,
- 1 pontot a központ szó nem megfelelő írásáért.

Ha a megadott szavak nem szerepelnek a szövegben, más szavakat vizsgálunk meg, pl. egyesítésével, összekapcsolásával, azóta. Összesen azonban max. 4 pontot vonunk le.

2B

A jelölt kérvényt ír.

Műfaji és tartalmi megfelelés: 8 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

Nyelvezet: 9 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

Szerkezet: 3 pont (lásd: ÉK 2007, 10–11. oldal)

3

A jelölt dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Ismereteti az előzményeket: 2 pont (*ismeret és megértés*).

0 pont: Nem vagy rosszul ismereti az előzményeket.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól ismereti az előzményeket.

2 pont: Megfelelően, tömören ismereti az előzményeket.

Pl.: Melinda, miután apja külföldre, anyja pedig Pestre távozott, Tiszaáron nevelkedett nagyszüleinél. Nagyon szerette őket és rokonait. Nagypjával különösen bensőséges viszonya volt, ezért halálát csak nehezen és nagyon lassan tudja feldolgozni. A történetek után Pestre költözött édesanyjához, aki nővéreivel él. Anyja nővérként dolgozik egy kórházban, ezért nincs sok ideje a lányára. Melinda új környezetében is szeretetre, megértésre és elfogadásra vágyik (anyja, oszálytársai). *Vagy ugyanez másképpen.*

Bemutatja Melindát: 2 pont (*alkalmazás és elemzés*).

0 pont: Nem vagy rosszul mutatja be a főszereplőt.

1 pont: Felszínesen mutatja be a főszereplőt.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a főszereplőt.

Pl.: Melinda tizenhárom éves, korához képest túl érett; intelligens, jólelkű, segítőkész, érzékeny és igazságszerető lány, akit nagy szeretettel neveltek a nagyszülei. Új környezetét csak nehezen szokja, itt is szeretetre és törődésre, igaz emberi kapcsolatokra vágyik. A hatalmas változás következtében sérülékeny lesz, új környezete nem tudja „kezelni”, ezért – amint az az intőkönyvből is kiolvasható – gyakran „bajba” keveredik. *Vagy más megfelelő.*

Megvizsgálja anyjával való kapcsolatának alakulását: 6 pont. Egy-egy „állomás” bemutatása 3-3 pont (*alkalmazás és elemzés*).

0 pont: Nem vagy rosszul ismereti kapcsolatuk alakulását.

1 pont: Felszínesen ismereti kapcsolatuk alakulását.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg kapcsolatuk alakulását.

3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg kapcsolatuk alakulását.

Pl.: Melinda és édesanyja a különélés miatt valójában nem ismerik egymást: anyja csak akkor látogathat el Tiszaára, amikor ezt munkahelyi kötelezettségei lehetővé teszik. Emiatt Melinda úgy gondolja, anyjának nem is hiányzik. A Pestre költözés első időszaka nagy erőpróba számukra: csak lassan szokják egymást, Melinda több együttlétre vágyik, mint amennyit anyja munkája és a körülmények megengednek. Idővel ráérez anyja valódi érzelmeire, közeledési szándékára, magányérzetére, ezért ő is nyitottabbá válik, meglátogatja őt a kórházban, ahol más fényben (gondos, szerető nővér) látja meg őt. Hazafelé tartva őszintén elbeszélgetnek, kapcsolatuk elmélyül. *Vagy ugyanez másképpen.*

Pl.: Melinda és édesanyja viszonya bensőségebbé válik, gyakran beszélgetnek. Melinda úgy érzi, igazi családként is élhetnének – csak ők ketten. Amikor tudomást szerez anyja és Sándor kapcsolatáról, ismét feszültebbé válik, menekül, megpróbál elzárkózni egy újabb érzelmi csalódástól. Úgy érzi, ismét elveszíti anyját, ezért szorong, és elutasítónak válik. Műtete után ismét bensőségebb lesz kapcsolatuk. Lassan belátja, hogy anyja és Sándor igazán szeretik egymást és őt is, megnyílik, elfogadja szeretetüket, és ő is képes lesz őszintén szeretni. *Vagy más megfelelő.*

Kifejti véleményét a jó szülő–gyerek kapcsolat „titkáról”: 2 pont (*szintézis és értékelés*).

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért vele egyet.

Szerkezet: 3 pont (lásd ÉK 13. oldal)

Nyelvezet: 10 pont (lásd ÉK 13. oldal)